2. Гуторов О.І. Інноваційна стратегія: значення, розробка, методи вибору. *Вісник ХНАУ. Серія «Економічні науки».* Харків, 2018. № 3. С. 307–319.

3.Концептуальні засади створення Агротехнополісу високотехнологічного забезпечення інноваційного розвитку АПК [Електронний ресурс] // Офіц. сайт. НААН України / Наук.-метод. і координат. центр з наукових проблем розвитку АПК України. – Режим доступу: http: //naas.gov.ua/.

4. Гуторов О.І. Стратегічна інноватика: навч. посіб. Харків: ХНАУ, 2019. 326 с.

ПОКАЗНИКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК СКЛАДОВОЇ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

Березіна Л.М., д.е.н., професор, професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин,
Полтавська державна аграрна академія

Резнік А.В., здобувач ступеня вищої освіти доктор філософії,
Полтавська державна аграрна академія

Нині агропромисловий комплекс Україні як фундаментальна складова агропродовольчого ринку розвивається стрімкими темпами. За результатами 2018 р. зовнішньоторговельний обіг продукції АПК склав 24,3 млрд. дол., з яких 18,8 млрд. дол. припало на експорт сільськогосподарської продукції, що склало 39,8 % в загальній структурі експорту України. У 2018 р. обсяг експорту сільськогосподарської продукції був на 880 млн. дол. більше, ніж в 2017 р. У 2018 р. був перевищений рекорд 2012 р., коли експорт сільськогосподарської продукції склав 18,2 млрд. дол. Найбільші частки сільськогосподарського експорту сформували зернові культури – 38,4 % від обсягу експорту продукції сільського господарства, масла – 23,3 % і насіння олійних культур – 10,2 %. За

період травень 2018 – квітень 2019 рр., Україна увійшла в трійку найбільших експортерів сільськогосподарської продукції в Європейський Союз, експортувавши сільськогосподарської продукції на суму 6,3 млрд. євро. Це на 14,2 % більше в порівнянні з періодом з травня 2017 р. по квітень 2018 р. [1].

Одними з суб'єктів виробництва в агропромисловому комплексі України є сільськогосподарські підприємства. Для досягнення оптимального рівня конкурентоспроможності продукції в сучасних умовах ринкової економіки, сільськогосподарським підприємствам необхідно: збільшувати кількість продукції; впроваджувати світові стандарти якості продукції; оптимізувати структуру управління підприємством; підвищувати професійний рівень персоналу підприємства; застосовувати у виробничому процесі найновіші техніко-технологічні засоби. Такі впровадження у виробничу діяльність сільськогосподарського підприємства матимуть позитивний результат, але не завжди підприємство має можливість профінансувати ці проекти за власні кошти, для цього необхідне залучення капітальних інвестицій.

Аналіз тенденцій вкладення капітальних інвестицій за видами економічної діяльності свідчить про високу інвестиційну активність в секторі сільського господарства у порівнянні з іншими ринковими секторами. Розмір капітальних інвестицій у сільське господарство протягом 2013-2017 рр. зростав, окрім 2015 р. та 2016 р. Підґрунтям для збільшення обсягу капітальних інвестицій стала відносно стабільна економічна ситуація в країні протягом 2017-2018 рр. та часткове задоволення відкладеної потреби в інвестиціях протягом 2015-2016 рр., коли економічна та політична нестабільність негативно вплинули на інвестиційну політику в агросекторі, так і в економіці в цілому [2, с. 4].

Для залучення у сільськогосподарське виробництво інвестицій фінансово-економічна служба сільськогосподарського підприємства має надати потенційному інвестору поточні показники інвестиційної привабливості підприємства. До таких показників відносяться наступні:

CAPEX (англ. Capital expenditure) – це капітальні витрати підприємства, спрямовані на модернізацію вже наявних активів (нерухомість, техніка, обладнання) або придбання нових [3]. Основна задача CAPEX, це підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства за рахунок разових інвестицій. Прикладами у сільськогосподарському виробництві можуть бути такі: заміна або вдосконалення існуючих технічних засобів; капітальний ремонт наявних або будівництво нових будівель (складські та адміністративні приміщення), витрати на навчання персоналу.

CAPEX є абсолютною величиною у грошовому виразі. CAPEX використовується підприємством як для реалізації нових проектів, так і для інвестування в уже існуючі. CAPEX розраховується за наступною формулою:

$$CAPEX = Оз_1 – Оз_2 + Ам, \quad (1)$$

де $Оз_1$ – вартість основних засобів у поточному періоді, тис. грн;

$Оз_2$ – вартість основних засобів у попередньому періоді, тис. грн;

$Ам_1$ – амортизація у поточному періоді

Якщо у звітному періоді відбудеться зменшення вартості основних засобів, це знизить значення CAPEX.

OPEX (англ. Operating expens) – це операційні (постійні) витрати, пов’язані з веденням виробничої діяльності. Таким чином, OPEX може спостерігатися на кожному підприємстві, яке функціонує, а CAPEX – лише на тих, які прагнуть до постійного розвитку. Важливо усвідомити, що обидва показники стосуються витрат. Загалом, CAPEX та OPEX доповнюють один одного як спосіб підвищення ефективності роботи підприємства та збереження або покращення стану активів відповідно [3]. Порівняння показників CAPEX та OPEX наведено у табл. 1.

ROI (англ. Return on Investment) – фінансовий коефіцієнт, який ілюструє рівень прибутковості або збитковості бізнесу, враховуючи суму зроблених в цей бізнес інвестицій.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика показників CAPEX та OPEX

Значення	CAPEX	OPEX
Тип витрат	Придбання об'єктів, машин, обладнання тощо.	Операційні витрати: заробітна плата, оренда машин та обладнання, витрати на обслуговування.
Коли вона виплачується?	На момент придбання.	Щомісяця або щорічно, у відповідних випадках.
Податкові знижки	Амортизація активів.	Операційні витрати можна вирахувати із суми оподаткування.
Перевага	Їх розуміють як інвестиції.	Відрахування в поточному фінансовому році.
	Збільшення грошового потоку активів.	Легке затвердження витрат.
	Довгострокова віддача.	Більша гнучкість витрат без необхідності декапіталізації.
	Більша передбачуваність	Адаптація до змін на ринку.
Недоліки	Амортизація придбаних активів.	Вони розуміються як витрати, а не інвестиції.
	Складність затвердження витрат.	Можливості високих довгострокових витрат.
	Високі витрати в короткостроковій перспективі.	Найбільша непостійність.

Джерело: [4]

ROI зазвичай виражається у відсотках. Цей показник може також мати такі назви: прибуток на інвестований капітал, прибуток на інвестиції, повернення інвестицій, прибутковість інвестованого капіталу. ROI розраховується за наступною формулою:

$$ROI = \frac{Дв - Рв}{Рв} \cdot 100 \quad (2)$$

Де $Д_в$ – дохід від вкладень;

$Р_в$ – розмір вкладень;

Формула зрозуміла для потенційних інвесторів, із загального доходу вираховуємо суму інвестицій, отримуємо кінцевий прибуток, і ділимо результат на суму інвестицій. Множимо на 100, щоб отримати результат у відсотках. Отримане значення може бути як додатнім, так і від'ємним [3]. При розрахунку варто пам'ятати про похибку, адже у формулі не враховуються всі витрати підприємства пов'язані з інвестиційною діяльністю, тому для більш точної економічної оцінки, варто аналізувати усі зазначені показники комплексно.

Нині капітальні інвестиції у сільськогосподарське виробництво мають велике значення як для суб'єктів виробництва в АПК, так і агропродовольчого ринку загалом, адже сільськогосподарська продукція є одним із провідних експортних товарів України. Інвестиції в сільськогосподарське виробництво дають змогу суб'єктам виробничої діяльності бути конкурентоздатними на світовому ринку, вирощуючи та реалізуючи продукцію якості, яка відповідає світовим стандартам, використовувати провідні моделі управління підприємством, застосовувати у виробництві найновіші техніко-технологічні засоби, при цьому зменшуючи рівень собівартості вирощуваної продукції. Для інвестора як зовнішнього, так і внутрішнього необхідна поточна економічна оцінка інвестиційної привабливості підприємства, для цього фінансово-економічна служба сільськогосподарського підприємства надає на розгляд інвестору показники економічної привабливості підприємства (CAPEX, OPEX, ROI), розглянувши які, інвестор приймає рішення про надання чи ненадання інвестиційних коштів у виробництво.

Список використаних джерел

1. Данилишин Б. Україна продовжувати нарощувати експорт сільгосппродукції ?. *Укрінформ.* 2019. URL : https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2785567-ci-moze-ukraina-prodovzuvati-narosuvati-eksport-silgospprodukcii.html. (дата звернення: 28.03.2020).

2. Віблий П. І., Лащик І.І., Кремінь М.О., Інвестицій в сільськогосподарський сектор: стан та перспективи. *Ефективна економіка*. 2019. №1. С. 1–7.

3. Capex – це поняття, визначення, розрахунок витрат і приклади. *Ukr.mentorbizlist.com*/ 2020. URL: https://ukr.mentorbizlist.com/4020071-capex-is-.-concept-definition-costing-and-examples. (дата звернення: 28.03.2020).

4. CAPEX та OPEX: які вони, переваги та недоліки .*Descubrir.online*. 2019. URL: https://descubrir.online/uk/capex-y-opex-que-son-ventajas-y-desventajas/.(дата звернення: 28.03.2020).